

พุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจาของสามเณรโรงเรียน
พระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

BUDDHIST COMMUNICATION TO CREATE RIGHT SPEECH OF NOVICE
WATPHRATHATBANGPUAN PHRARIYATTIDHAMMA SCHOOL,
PHRATHATBANGPUAN SUB-DISTRICT, MUANG DISTRICT,
NONGKHAI PROVINCE.

¹พระมหาเจษฎา นรินโท (เกนสาคุ), ผศ. ดร.บุญเลิศ โอธูสู, ดร.กนกวรรณ กรุณาฤทธิโยธิน

¹Phramaha Chetsada Narindho(Kensakhu), Asst. Prof. Dr. Boonlert Oadsu,
Dr. Kanokwan Karunaritthiyothin

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Corresponding Author's Nithidechakorn96@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารด้านคำพูดของสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษากระบวนการพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจาให้กับสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย 3) เพื่อเสนอรูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจา โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการศึกษาด้านเนื้อหาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก ทฤษฎีกระบวนการสื่อสารและเอกสารวิชาการอื่นๆ และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 27 รูป/คน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1) สภาพการสื่อสารคำพูดของสามเณรในโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวนในปัจจุบัน มีปัญหาการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมในหมู่สามเณร ส่งผลกระทบต่อตัวสามเณรเอง ผู้สอน เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม

2) กระบวนการพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจาให้กับสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ควรนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและทฤษฎีการสื่อสารสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลักธรรมสัมมาวาจาให้แนวทางในการใช้คำพูดที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพ ฝึกสติ สมาธิ และเจริญปัญญา เพื่อควบคุมอารมณ์และคำพูด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สื่อสารด้วยเมตตา เข้าใจผู้อื่น และสร้างความเข้าใจอันดีแก้ปัญหาความขัดแย้งใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ในการเจรจาและแก้ปัญหา ส่งเสริมสังคมที่ดีสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่ดี ผ่านฝึกอบรมจัดอบรมเกี่ยวกับสัมมาวาจา ทั้งในโรงเรียน องค์กร และชุมชน การใช้สื่อที่ส่งเสริมสัมมาวาจา ฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและการใช้คำพูด สร้างวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมการใช้สัมมาวาจาในองค์กร รวมทั้งนำไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วยหลักการปฏิบัติสัมมาวาจาในทุกสถานการณ์

3) รูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจาในสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน โดยใช้กระบวนการ “Pairoh” Model (ไพอะเราะโมเดล) ที่ประกอบด้วย Person บุคคล Activity กิจกรรม Impression ความประทับใจ Receive การยอมรับ Often ความสม่ำเสมอ Helpful เป็นประโยชน์ ในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพด้านการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการสร้างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในส่งเสริมในการใช้สัมมาวาจา

คำสำคัญ : สร้างสัมมาวาจา;พุทธวิธีการสื่อสาร;บุคลิกภาพ;กระบวนการ;รูปแบบ

Abstract

This thesis has 3 objectives: 1) To study the verbal communication of novices at the Phra Pariyatti Dhamma School of Wat Phra That Bang Phuan, Phra That Bang Phuan Subdistrict, Mueang Nong Khai District, Nong Khai Province at present. 2) To study the process of Buddhist innovation in communication to create the right speech for novices at the Phra Pariyatti Dhamma School of Wat Phra That Bang Phuan, Phra That Bang Phuan Subdistrict, Mueang Nong Khai District, Nong Khai Province. 3) To propose a model of Buddhist innovation in communication to create right speech at the Phra Pariyatti Dhamma School of Wat Phra That Bang Phuan, Phra That Bang Phuan Subdistrict, Mueang Nong Khai District, Nong Khai Province. This research is qualitative. The Tripitaka content, the communication process theory, and other documents were studied. In-depth interviews were used as a tool. The target group was 27 monks/persons.

The results of the research found that

1) The current communication situation of novices at the Phra Pariyatti Dhamma School of Wat Phra That Bang Phuan found problems of inappropriate speech among the novices.

Affecting the novices themselves, teachers, friends, and those involved both directly and indirectly.

2) The process of Buddhist innovation in communication to create right speech for novices at the Phra Pariyatti Dhamma School, Wat Phra That Bang Phuan should apply Buddhist principles and modern communication theories to help understand the communication process and various related elements. The principle of right speech provides guidelines for using correct and beneficial words, focusing on personality development, practicing mindfulness, concentration, and developing the wisdom to control emotions and words, creating good relationships, communicating with kindness, understanding others, and creating good understanding, solving conflicts, using constructive words in negotiations and problem-solving, promoting a good society, creating a culture of good communication through training on right speech in schools, organizations, and communities, using media that promote right speech, practicing Dhamma to develop the mind and use words, creating an organizational culture that promotes the use of right speech in organizations, including applying it in daily life to practice right speech in all situations.

3) The model of Buddhist innovation in communication to create right speech for novices at the Phra Pariyatti Dhamma School, Wat Phra That Bang Phuan, using the process of the “Pairoh” Model (Pairoh Model) Person Activity Impression Receive Acceptance Often Consistency Helpful Useful In solving problems To develop the communication personality of the target group, especially creating external and internal factors that promote the use of right speech.

Keywords : Create Right Speech, Buddhist Communication Method, Personality, Process, Format

บทนำ

การสื่อสารในสังคมปัจจุบันที่อยู่กับสภาวะความเร่งรีบของการดำเนินชีวิต สภาพความกดดันทางเศรษฐกิจ ภาวะความเครียด การใช้ชีวิตแบบวัตถุนิยม ทั้งปฏิสัมพันธ์ที่ติดต่อกันลดลง เกิดเป็นความขัดแย้ง ความรุนแรงในสังคมตามข่าวต่าง ๆ ทั้งนี้ภาพรวมของการสื่อสารที่เยาวชนเสพจากสื่อสังคมและสังคมรอบตัว เป็นเข็มทิศของเรียนรู้และนำไปเป็นแบบอย่างโดยมีส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังอุปนิสัยเยาวชน ที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นบุคลากร ส่วนหนึ่งสะท้อนภาพลักษณ์ของสังคม องค์กร หรือประเทศ สังคมจึงถวิลหาสื่อที่สร้างสรรค์และปลอดภัย อันได้แก่ สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริมศีลธรรม ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการใช้ชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม รวมถึงส่งเสริมความสามัคคีและการใช้ชีวิตในสังคมที่หลากหลายได้อย่างมีความสุข ดังนั้นประเด็นตามกรอบที่ได้วางไว้คือ พบว่าสื่อการประชาสัมพันธ์และนักประชาสัมพันธ์ที่ดี ต้องมีคุณธรรม มีจริยธรรม ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา มีวาจาสัตย์ ละเว้นจากวจีทุจริต โดยนำหลัก

สัมมาวาจา ซึ่งเป็น องค์ธรรมในอริยมรรค 8 ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาประยุกต์ใช้ในการ ประชาสัมพันธ์ เพื่อ พัฒนางาน พัฒนาตน และพัฒนาคน ทำให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างเต็มที่ ทั้งนี้การสื่อสารประจำวันทั่วไปทางวาจาเป็นส่วนหนึ่งเครื่องมือของการปลูกฝังพัฒนาต้นกล้าทรัพยากร ทางบุคคลให้สังคม โดยมีสัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ ประกอบด้วย 1. การงดเว้นจากการพูดเท็จ 2. การงด เว้นจากการพูดส่อเสียด 3. การงดเว้นจากการพูดคำหยาบ 4. การงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ (Somdet Phra Maha Samana Chao Krom Phraya Vajirananavarorasa, 1977) เพื่อสร้างบุคลิกภาพที่ ลดปัจจัยปฏิสัมพันธ์ ต่อกันให้ดีขึ้น เกิดเป็นความขัดแย้ง ความรุนแรงในสังคมน้อยลง ตัวอย่างปลูกฝังอุปนิสัยเยาวชน และเกิด ประโยชน์ ต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ต่อไป

สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน(Interview, 2024) ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมือง หนองคาย จังหวัดหนองคาย ซึ่งได้มีหลักสูตรการเรียนการสอนตามสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 (The Sangha Education Act, 2019) ตามภาคผนวก ค ตามหลักสูตรศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับการสนับสนุน การศึกษาจากพระครูภาวนาเจติยาภิบาล วิ. เจ้าอาวาสวัดพระธาตุบังพวน ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย สามเณรในฐานะเป็นที่คาดหวังและเป็นแบบอย่างในการสร้างบุคลลากรทางสังคม โดยเฉพาะสามเณรที่เรียนอยู่ใน พื้นที่เป้าหมาย ต้องมีการแสดงออกด้านการสื่อสารที่ดี ต้องอาศัยกระบวนการการสร้างบุคลิกภาพที่สามารถ สัมผัสได้เป็นรูปธรรม ในการเรียนรู้พัฒนาการศึกษาและการอยู่ร่วมกันของสามเณร และให้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีทาง สังคม

จากการสังเกตเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า สภาพสังคมการอยู่ร่วมกันของสามเณร มีปัญหาการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน คือ 1. การพูดเท็จ ต่อครูอาจารย์และต่อเพื่อนสามเณร 2. การพูดส่อเสียด เรื่องพฤติกรรมส่วนตัวของแต่ละบุคคล เรื่องครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดการแบ่งการจับกลุ่มของสามเณร 3. พูดคำหยาบ พบมากที่สุดโดยการแสดง พฤติกรรมในขณะที่จับกลุ่มสามเณรด้วยกัน เป็นความพลอสติในการรู้จักกาลเทศะ และเป็นเหตุหลักในการทะเลาะ วิวาทกันบ่อยครั้ง 4. การพูดเพ้อเจ้อในการสร้างบรรยากาศในหมู่คณะ ซึ่งถือว่าเป็นสภาพปัญหาที่เห็นได้ชัดเจน และควรได้รับการแก้ไขในปัจจุบัน

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมผู้บริหารโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวนและครูผู้สอน ได้คาดหวัง จะนำไปสู่การร่วมกำหนดทิศทางมาตรการและบูรณาการแผนงานโครงการเชิงประเด็น เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาที่ เป็นผลจากการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงสภาพการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สามเณรเกิดความสนใจต่อการเรียนโดยการทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าสัมมาวาจา นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยจึงสนใจรูปแบบการสร้างสัมมาวาจาในสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบัง พวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เพื่อให้ทราบถึงบริบทและสภาพปัจจัยต่างๆ ในปัจจุบัน นำไปสู่กระบวนการในการแก้ปัญหา คือการสร้างสัมมาวาจาในสามเณรให้สื่อสารกันด้วยสัมมาวาจา เพื่อสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการลดปัจจัย การเกิดปัญหาต่าง การสร้างบุคลิกภาพที่ นำเชื่อถือให้กับสามเณร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารด้านคำพูดของสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษากระบวนการพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจาให้กับสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจา โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิตฤษฎี (Documentary Study)

โดยศึกษาด้านข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน, หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสัมมาวาจาในพระไตรปิฎกพุทธวิธีการสื่อสารและทฤษฎีการสื่อสาร

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

วัดพระธาตุบังพวนและโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดสาระสำคัญทางพระพุทธศาสนา การศึกษา และวัฒนธรรมผ่านช่องทางต่างๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติในทางธรรมอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนและสังคม โดยรวมวัดพระธาตุบังพวนและโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นผู้ส่งสารหลักที่ถ่ายทอดความรู้และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปยังผู้ศึกษาและประชาชนทั่วไป ทั้งภายในท้องถิ่นและผู้ที่มาเยือนจากที่อื่น ครูบาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทในการสอนและอบรมพระภิกษุสามเณร และประชาชนทั่วไป ซึ่งถือเป็นช่องทางการสื่อสารให้กับพุทธศาสนิกชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป ผ่านการสื่อสารทางสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ เช่น เอกสารเผยแพร่ หนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวัดพระธาตุบังพวน พระภิกษุสามเณร และนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่มาเยี่ยมชมนัด ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในพระพุทธศาสนา และนักท่องเที่ยวที่มาเยือนวัดเพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงมีความเหมาะสมในการทำกรวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในพื้นที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นไปตามความสำคัญขอบเขตการวิจัยและวัตถุประสงค์ของประเด็นที่ศึกษา จำนวน 29 รูป/คน จำแนกออกเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 1 : กลุ่มสามเณรอาสา จำนวน 15 รูป ที่อยู่ในเขตพื้นที่เป้าหมายพำนักอยู่ที่วัดพระธาตุบังพวนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน

กลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 2 : กลุ่มบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวนจำนวน 5 รูป/คน

กลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 3 : กลุ่มภิกษุผู้ใช้พุทธวิธีการสื่อสารจำนวน 7 รูปมีรายชื่อ

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยแบ่งเป็น ๔ ตอน แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้คำถามประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ กลุ่มสามเณร บุคลากร และภิกษุผู้ใช้พุทธวิธีการสื่อสาร

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม โดยมีแบบโดยมีแบบชี้แจงการเก็บข้อมูล Information sheet และ ใบยินยอมในการเข้าร่วมโครงการวิจัย (Inform consent)
- 2) ลงพื้นที่การวิจัยขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ตามแบบสัมภาษณ์
- 3) เตรียมพร้อมอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ เช่น แบบสัมภาษณ์ สมุดบันทึก อุปกรณ์เครื่องเขียน เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป แบตเตอรี่สำรอง อาหาร เครื่องดื่ม ของที่ระลึกในการตอบแทนผู้ให้ข้อมูล
- 4) การนัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย วัน เวลา สถานที่ ชัดเจน ประสานไว้ล่วงหน้า ภายใน 7 วัน เหลืออีก 3 วันต้องประสานไปย้ำเตือน ก่อนวันที่จะไปสัมภาษณ์ต้องโทรไปแจ้งอีกครั้ง เมื่อถึงวันสัมภาษณ์ โทรไปแจ้งจะเดินทางไปถึงในระยะเวลาอีกกี่นาทีเพื่อให้อาสาสมัครคลายความกังวลและสบายใจ
- 5) แจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์งานเรื่องนี้อย่างละเอียด หากมีสิ่งใดกระทบจิตใจไม่ยอมตอบ จะไม่บังคับให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบ ผู้วิจัยให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบทุกข้อคำถามไม่มีการบังคับ จากนั้นซักถามและอธิบายไปแต่ละข้อตามลำดับจนครบทุกข้อคำถาม หากมีประเด็นใดไม่แจ่มแจ้งขออนุญาตซักถามเพิ่มเติมในภายหลัง
- 6) เมื่อได้ข้อมูลมาในแต่ละวันนำมาสรุปเป็นประเด็นข้อคำถามไว้จนครบทุกประเด็นในทุกวันจนครบทุกคน แล้วนำมาสรุปเป็นประเด็นรวม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความ จนครบทุกประเด็น สอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาเรียบเรียงด้วยกระบวนการพรรณนาความ

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพแบบพรรณนาโดยการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเรื่อง “ศึกษาพุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจาในสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” หลังจากศึกษาค้นคว้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วเชิงคุณภาพ รวบรวมเรียบเรียงผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ภาคสนาม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบรูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจาในสามเณรโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวน

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Presentation of the Research Results) ในการสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่อง “พุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อสร้างสัมมาวาจาในสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวน” มีวัตถุประสงค์การวิจัยสามข้อ ดังนี้

1. สภาพการสื่อสารด้วยของสามเณรในโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวนในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมในหมู่สามเณร ส่งผลกระทบต่อตัวสามเณรเอง ผู้สอน เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม การสื่อสารของสามเณรนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันอารมณ์ ความอดทนและความเฉลียวฉลาดในการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร การปลูกฝังคุณธรรมต้องเน้นเรื่องสติและปัญญา ในการนำมาใช้ในการสื่อสาร(พระมหาวิริทธิพล วิริทธิชโย,2565) ดังนั้น สติ-สัมปชัญญะ ขันติ-โสรัจจะ จึงเป็นธรรมะที่เข้ามาแก้ไขเรื่องการขาดการรู้เท่าทันอารมณ์ สัมปชัญญะ 7 จึงเป็นธรรมะที่เหมาะสมกับการแก้ไขสภาพการสื่อสารในปัจจุบันและพัฒนาทักษะการสื่อสารของสามเณรดีขึ้น เฉพาะโดยผลกระทบที่เกิดจากสภาพการสื่อสารในปัจจุบันทั้งทางตรงและทางอ้อมสะท้อนให้เห็นถึงการขาดการแยกแยะสิ่งดี-ชั่ว การเรียนรู้ถึงผลกระทบจึงเป็นจุดมุ่งหมายให้สามเณรนั้นเกิดการตระหนักรู้ถึงผลที่ตามมา ทั้งการขาดแบบอย่างที่ดียังเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างแรงบันดาลใจในการสื่อสารที่ดี ดังนั้น สามเณรต้องมี หิริ-โอตตัปปะ มากำกับในการแยกแยะดี-ชั่ว เรียนรู้ผลกระทบจากการสื่อสารในปัจจุบัน ควรปลูกฝังด้วยหลักกัลยาณธรรม 7 ในการสื่อสารเพื่อเป็นแบบอย่างหรือเป็นแรงบันดาลใจในการสื่อสาร ถือว่าการปรับสภาพแวดล้อมดีขึ้น

2. พุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจา นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยมีแนวทางเฉพาะโดยการนำทฤษฎีการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ช่วยให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลักธรรมสัมมาวาจาให้แนวทางในการใช้คำพูดที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักไตรสิกขา คือฝึกสติ สมาธิ และเจริญปัญญา เพื่อควบคุมอารมณ์และคำพูดสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สื่อสารด้วยเมตตา เข้าใจผู้อื่น และสร้างความเข้าใจอันดีแก้ปัญหาความขัดแย้งใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ในการเจรจา และแก้ปัญหาส่งเสริมสังคมที่ดีสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่เป็นบวก ผ่านฝึกอบรมจัดอบรมเกี่ยวกับสัมมาวาจาทั้งในโรงเรียน องค์กร และชุมชน การใช้สื่อที่ส่งเสริมสัมมาวาจา เช่น วิทยุ โปดแคสต์ หรือแอปพลิเคชันปฏิบัติธรรมฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและการใช้คำพูด สร้างวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมการใช้สัมมาวาจาในองค์กร รวมทั้งนำไปใช้ในชีวิตประจำวันปฏิบัติสัมมาวาจาในทุกสถานการณ์

3. พุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวนโดยใช้กระบวนการ “Pairoh” Model (ไพเราะโมเดล) ในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการสร้างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในส่งเสริมในการใช้สัมมาวาจา ไพเราะ

โมเดลนอกจากเป็นรูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารในการสร้างของสามเณรให้มีการสื่อสารด้วยหลักสัมมาวาจา ถือว่าเป็นรูปแบบในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, ยกมาตรฐานการสื่อสารในระดับองค์กร, การสื่อสารกับพุทธศาสนิกชนให้ดีขึ้น และนอกจากการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรแล้วสามารถนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพบุคคลากรทางสังคมอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าการสื่อสารด้วยของสามเณรในโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวนในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมในหมู่สามเณร ส่งผลกระทบต่อตัวสามเณรเอง ผู้สอน เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม การสื่อสารของสามเณรนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันอารมณ์ ความอดทนและความเฉลียวฉลาดในการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร การปลูกฝังคุณธรรมต้องเน้นเรื่องสติและปัญญา ในการนำมาใช้ในการสื่อสาร ดังนั้น สติ-สัมปชัญญะ ขันติ-โสรจจะ จึงเป็นธรรมะที่เข้ามาแก้ไขในเรื่องการขาดการรู้เท่าทันอารมณ์ สปัปฐธรรม 7 จึงเป็นธรรมะที่เหมาะสมกับการแก้ไขสภาพการสื่อสารในปัจจุบันและพัฒนาทักษะการสื่อสารของสามเณรดีขึ้น เฉพาะโดยผลกระทบที่เกิดจากสภาพการสื่อสารในปัจจุบันทั้งทางตรงและทางอ้อมสะท้อนให้เห็นถึงการขาดการแยกแยะสิ่งดี-ชั่ว การเรียนรู้ถึงผลกระทบจึงเป็นจุดมุ่งหมายให้สามเณรนั้นเกิดการตระหนักรู้ถึงผลที่ตามมา ทั้งการขาดแบบอย่างที่ดียังเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างแรงบันดาลใจในการสื่อสารที่ดี ดังนั้น สามเณรต้องมี หิริ-โอตตัปปะ มากำกับในการแยกแยะดี-ชั่ว เรียนรู้ผลกระทบจากการสื่อสารในปัจจุบัน ควรปลูกฝังด้วยหลักกัลยาณธรรม ๗ ในการสื่อสารเพื่อเป็นแบบอย่างหรือเป็นแรงบันดาลใจในการสื่อสาร ถือว่าการปรับสภาพแวดล้อมดีขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าพุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจา นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยมีแนวทางเฉพาะโดยการนำทฤษฎีการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ช่วยให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลักธรรมสัมมาวาจาให้แนวทางในการใช้คำพูดที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักไตรสิกขา คือฝึกสติ สมาธิ และเจริญปัญญา เพื่อควบคุมอารมณ์และคำพูดสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สื่อสารด้วยเมตตา(สมเด็จ นามเกตุ, 2556) เข้าใจผู้อื่น และสร้างความเข้าใจอันดีแก้ปัญหาความขัดแย้งใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ในการเจรจาและแก้ปัญหาส่งเสริมสังคมที่ดีสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่เป็นบวก ผ่านฝึกรบมจัดอบรมเกี่ยวกับสัมมาวาจา ทั้งในโรงเรียน องค์กร และชุมชน การใช้สื่อที่ส่งเสริมสัมมาวาจา เช่น วิดีโอ พอดแคสต์ หรือแอปพลิเคชันปฏิบัติธรรมฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและการใช้คำพูด สร้างวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมการใช้สัมมาวาจาในองค์กร รวมทั้งนำไปใช้ในชีวิตประจำวันปฏิบัติสัมมาวาจาในทุกสถานการณ์

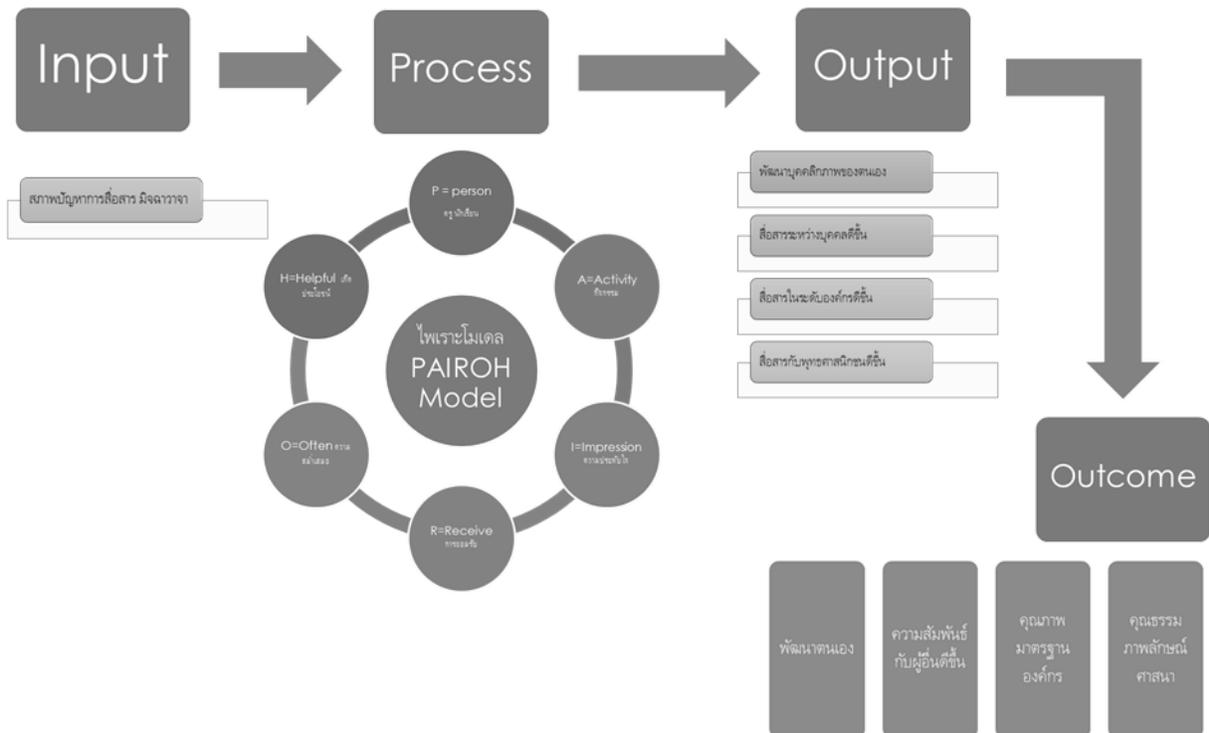
วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าพุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวนโดยใช้กระบวนการ “Pairoh” Model (ไพเราะโมเดล) ในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการสร้างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในส่งเสริมในการใช้สัมมาวาจา ไพเราะโมเดลนอกจากเป็นรูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารในการสร้างของ

สามเณรให้มีการสื่อสารด้วยหลักสัมมาวาจา ถือว่าเป็นรูปแบบในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, ยกมาตรฐานการสื่อสารในระดับองค์กร, การสื่อสารกับพุทธศาสนิกชนให้ดีขึ้น และนอกจากการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรแล้วสามารถนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพบุคคลากรทางสังคมอื่น ๆ ได้อีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่

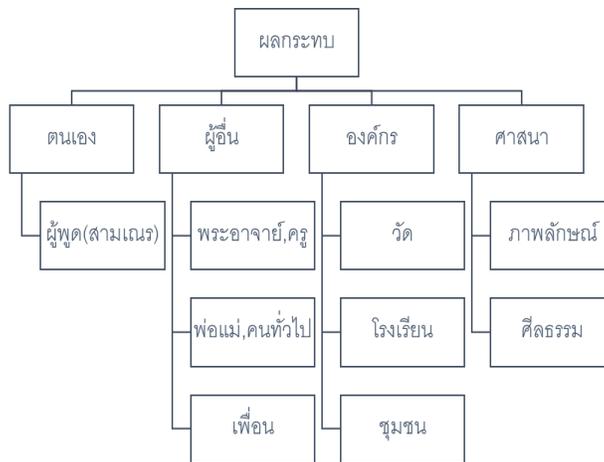
จากสภาพการสื่อสารด้วยของสามเณรในโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวนในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมในหมู่สามเณร ส่งผลกระทบต่อตัวสามเณรเอง ผู้สอน เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม กระบวนการของไฟเราะโมเดลจึงเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยได้นำเสนอเพื่อนำไปแก้ไขสภาพปัญหา โดยการนำเอาสภาพปัญหาของการสื่อสารด้วยคำพูดปัจจุบัน ผ่านกระบวนการไฟเราะโมเดล เพื่อให้สามเณรเกิดการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารของตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคลดีขึ้น การสื่อสารระหว่างองค์กรดีขึ้น การสื่อสารกับพุทธศาสนิกชนดีขึ้น ดังนั้นไฟเราะโมเดลถือว่าเป็นรูปแบบนวัตกรรมในการพัฒนาด้านการสื่อสารโดยเฉพาะซึ่งส่งผลต่อบุคลิกภาพของตนเอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, ยกมาตรฐานการสื่อสารในระดับองค์กร, การสื่อสารกับพุทธศาสนิกชนให้ดีขึ้น และนอกจากการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรแล้วสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้พัฒนาบุคลิกภาพบุคคลากรในองค์กรอื่นๆได้อีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าสภาพการสื่อสารของสามเณรในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อใน 4 ด้าน คือ 1)ต่อตนเอง 2)ต่อผู้อื่น 3)ต่อองค์กร 4) ต่อศาสนา บ่งบอกถึงคุณภาพการสื่อสาร ในฐานะสามเณรที่เป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารจำเป็นต้องมีสติจดจ่อขณะสื่อสาร และมีสติกำกับรู้พิจารณาถึงสถานที่เวลาใช้คำพูดเหมาะสมในการสื่อสาร กลายเป็นเสน่ห์ของผู้สื่อสาร ทั้งเกิดคุณภาพในการสื่อสารทุกครั้ง ทั้งนี้เป็นเพราะขาดทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งในฐานะของผู้รับสารและผู้ส่งสาร. สอดรับกับทฤษฎี การสื่อสาร((David K. Berlo,2503) ส่งสารและผู้รับสารต้องมีคุณสมบัติในด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 1) ทักษะในการสื่อสาร 2) ทักษะคนดี 3) ความรู้ 4) ระบบสังคมและวัฒนธรรม จึงทำให้ การส่งสารจึงมีประสิทธิภาพ

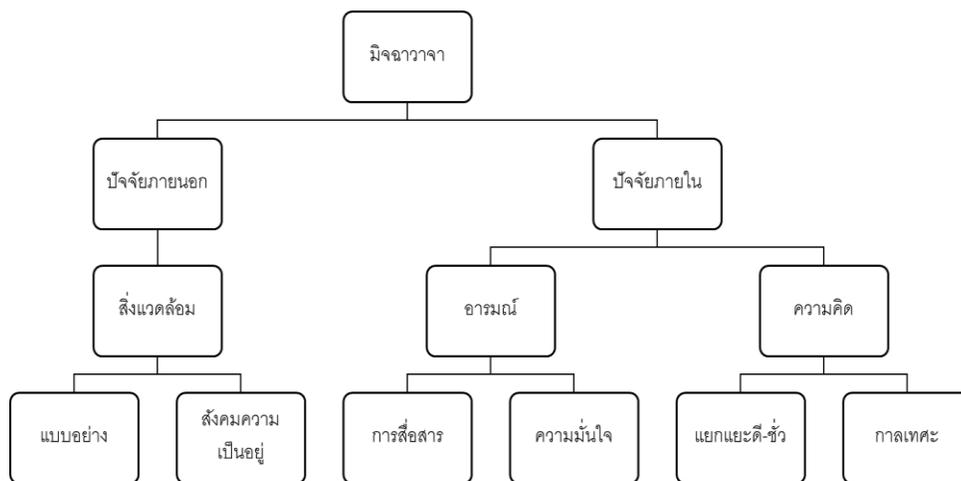

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ ตันติวิญญูพงศ์ (Surang Tantivinyupong, 2022) พบว่า การสื่อสารควรเลือกผู้รับสาร สื่อสารในสถานที่ เวลา ปริมาณ และใช้ภาษาที่เหมาะสม สุภาพ ยิ้มแย้ม สื่อสารความจริง มีประโยชน์จริงใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีสติในการกำกับตัวเอง เมื่อรับสารสื่อสารสองทางและทวนซ้ำ รับฟังอย่างตั้งใจ และหาทางช่วยเหลือ ใช้เนื้อหาที่สั้นกระชับ ถูกต้อง เป็นข้อความเชิงบวก เข้าใจง่าย ตรงประเด็น เป็นสื่อสร้างเสริมสุขภาพ สร้างช่องทางการสื่อสารให้หลากหลาย ถูกที่ ถูกเวลา ดึงดูดความสนใจ เหมาะสมกับผู้รับสาร ควรสื่อสารเชิงรุกโดยมีคณะทำงานจัดระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาด้านการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง การศึกษาหลักธรรมในการสื่อสารที่ดีตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาท

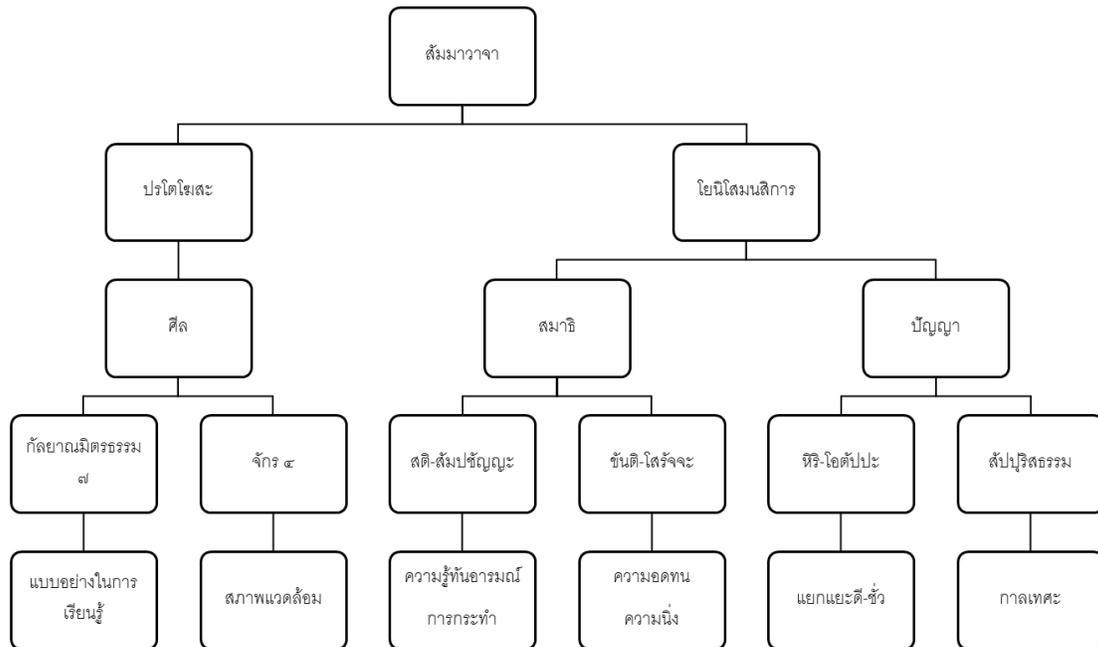
ผู้ส่ง	สาร	ช่องทาง	ผู้รับ
<ul style="list-style-type: none"> • ความซื่อสัตย์, ใจจริง • ความยำเกรงวินัย • การวิเคราะห์ความเหมาะสม • วิธีการสื่อสารที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> • มิจฉาวาจา 	<ul style="list-style-type: none"> • วาจา 	<ul style="list-style-type: none"> • ขาดการรู้เท่าทันอารมณ์ • ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล • ขาดการควบคุมอารมณ์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แนวทางพุทธนวัตกรรมการสื่อสารการเพื่อสร้างสัมมาวาจา ต้องนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยมีแนวทางเฉพาะโดยการนำทฤษฎีการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ช่วยให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำหลักธรรมสัมมาวาจาให้แนวทางในการใช้คำพูดที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สติ สมาธิ และเจริญปัญญา เพื่อควบคุมอารมณ์และคำพูดสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สื่อสารด้วยเมตตา เข้าใจผู้อื่น และสร้างความเข้าใจอันดีแก้ปัญหาความขัดแย้งใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ในการเจรจาและแก้ปัญหาส่งเสริมสังคมที่ดีสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารที่เป็นบวก ผ่านฝึกรบมจัดอบรมเกี่ยวกับสัมมาวาจา ทั้งในโรงเรียน องค์กร และชุมชน การใช้สื่อที่ส่งเสริมสัมมาวาจา เพื่อพัฒนาจิตใจและการใช้คำพูด สร้างวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมการใช้สัมมาวาจาในองค์กร รวมทั้งนำไปใช้ในชีวิตประจำวันปฏิบัติสัมมาวาจาในทุกสถานการณ์

ทั้งนี้ เป็นเพราะปัจจัยภายนอกปัจจัยภายใน ซึ่งรวมถึงตัวอย่างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มเพื่อน สามเณร เช่น การพูดคำหยาบและการพูดเพื่อเจ้อเพื่อสร้างความสนุกสนานในกลุ่ม ส่งผลให้สามเณรบางคนอาจ เห็นว่าเป็นเรื่องปกติและนำไปปฏิบัติตาม การมีตัวอย่างพฤติกรรมที่ไม่ดีนี้ทำให้เกิดการเสื่อมศรัทธาในกลุ่มเพื่อน และในสังคมทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Tassanee Terdthanakarn, 2003) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากบทบาทของบุคคลต้นแบบโดยตรง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอนันต์ ชย เสาโน (Phra Maha Anan Chayasseno, 2003) พบว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ บุคลิกภาพหรือปฏิบัติทาและ คุณประโยชน์ต่อผู้อื่น, การนำหลักพุทธธรรมมาพัฒนาบุคคลทั้งสองส่วน คือ ส่วนร่างกายและจิตใจ, ส่วนร่างกาย เพราะการสื่อสารจะมีความสำคัญต่อมนุษย์ ก็ต่อเมื่อมนุษย์จำเป็นต้องสื่อสารกัน

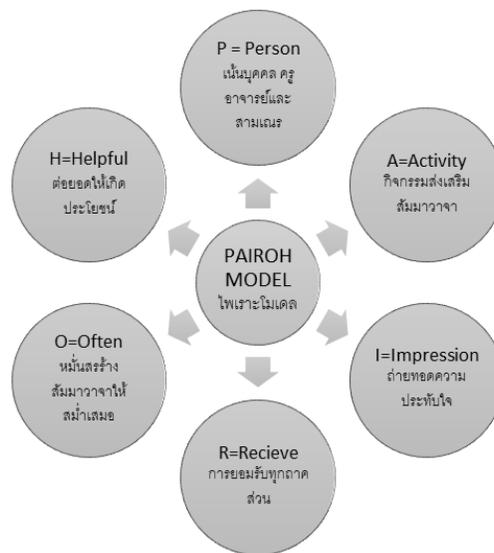

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าพุทธนวัตกรรมการสื่อสารการสร้างสัมมาวาจาของสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุบังพวนโดยใช้กระบวนการ “Pairoh” Model (ไพเราะโมเดล) ในการ แก้ปัญหา เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการสร้างปัจจัยภายนอกและปัจจัย ภายในส่งเสริมในการใช้สัมมาวาจา

ผู้ส่ง	สาร	ช่องทาง	ผู้รับ
<ul style="list-style-type: none"> • สัมมาวาจา • ทิริ-โศตปปะ • สัปปริสธรรม • กัลยาณมิตร ๗ 	<ul style="list-style-type: none"> • สัมมาวาจา 	<ul style="list-style-type: none"> • ปรโตโมสะ • โยนิโสมนสิการ 	<ul style="list-style-type: none"> • สติ-สัมปชัญญะ • โยนิโสมนสิการ

ทั้งนี้เพราะไฟเราะโมเดลนอกจากเป็นรูปแบบพุทธนวัตกรรมการสื่อสารในการสร้างของสามเณรให้มีการสื่อสารด้วยหลักสัมมาวาจา ถือว่าเป็นรูปแบบในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, ยกมาตรฐานการสื่อสารในระดับองค์กร, การสื่อสารกับพุทธศาสนิกชนให้ดีขึ้น และนอกจากการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรแล้วสามารถนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพบุคคลากรทางสังคมอื่นๆได้อีกด้วย. สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยของพระนราศักดิ์ วรธมโม (Phra Narasak Warathammo, 2020)”พบว่า พฤติกรรมหรือการแสดงออกในการอยู่ร่วมกับคนอื่น อันเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งประกอบไปด้วยพฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ อันเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม และเป็นพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข

บทสรุป

การสื่อสารด้วยสัมมาวาจาเป็นส่วนสำคัญในสังคมการอยู่ร่วมกัน และมีส่วนส่งผลกระทบต่อหลายด้าน ผู้วิจัยจึงออกแบบกระบวนการสำคัญในการสร้างสัมมาวาจาของสามเณรจึงมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักไตรสิกขา คือฝึกสติ สมาธิ และเจริญปัญญา เพื่อควบคุมอารมณ์และคำพูดสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สื่อสารด้วย

เมตตา การสื่อสารจึงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นรูปแบบ Pairoh Model จึงเป็นกระบวนการที่พัฒนาบุคลิกภาพบุคคลให้มีการสื่อสารด้วยสัมมาวาจา สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะในการพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อสารให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การสื่อสารด้วยของสามเณรในโรงเรียนวัดพระธาตุบังพวนในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมในหมู่สามเณร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ ดำเนินการ ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของสัมมาวาจา โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและการเฝ้าติดตามพฤติกรรมการใช้วาจาของสามเณร เพื่อให้เข้าใจและปรับปรุงการใช้วาจาในชีวิตประจำวัน จึงสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้วาจาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ยังขาดปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนส่งเสริมต่อพฤติกรรมในการสื่อสารด้วยสัมมาวาจา โดยเฉพาะการมีตัวอย่างที่ดี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสัมมาวาจา ปรับสภาพแวดล้อมการเรียนและชีวิตในโรงเรียนให้สนับสนุนการใช้วาจาที่ดี เช่น การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเคารพซึ่งกันและกันและการใช้วาจาที่สร้างสรรค์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ส่วนสำคัญที่ทำให้ Pairoh model สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่ได้มุ่งเน้นที่สามเณรอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือหลายภาคส่วน ในการประเมินผลติดตามพัฒนา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ ดำเนินการ ดังนี้ สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนการใช้วาจาที่ดีของสามเณร ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างสังคมที่มีการสื่อสารที่ดีและสร้างสรรค์ นอกจากนี้แล้วยังสามารถนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีการสื่อสารด้วยสัมมาวาจา ในองค์กรอื่นๆ ได้อีก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป (ต้องเกี่ยวเนื่องต่อยอดจากบทความนี้)

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการสื่อสาร เนื่องจากการวิจัยปัจจุบันพบว่าสามเณรมีปัญหาในการสื่อสารด้วยวจีทุจริต การวิจัยในอนาคตควรเจาะลึกถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม การเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไข

2.2. การพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารที่เน้นการปฏิบัติจริง ควรศึกษาและทดลองใช้นวัตกรรมการสื่อสารที่สามารถนำไปใช้จริงได้ในชีวิตประจำวันของสามเณร เช่น การจัดทำหลักสูตรการสื่อสารที่เน้นการฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมสัมมาวาจา

บรรณานุกรม

- Berlo, D. K. (1960). The process of communication: An introduction to theory and practice. New York: Holt, Rinehart and Winston, p.12.
- Interview with Phra Khru Phawanachetibhibal, Director of Wat Phra That Bang Phuan Buddhist School, July 6, 2024.
- Namkhet, S. (2013). Kalyanamitta Sutta in the Tipitaka. Graduate Studies Perspective Journal, 9 (Nong Khai Campus Issue, May–August), [pages not specified].
- National Office of Buddhism. (2014). Operational manual on laws, regulations, announcements, and orders related to the General Education Division of Buddhist Studies. Bangkok: National Office of Buddhism.
- Phra Maha Anan Chayasseno (Banchob Phutsa). (2003). A study of the propagation work of Somdet Phra Thirayanamuni (Theer Punnakamahathera). Master's thesis in Buddhist Studies, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Maha Wirittiphon Wirittichayo (Apivit Chonchat). (2022). Guidelines for developing emotional intelligence according to the principles of Khanti Dhamma among administrators of Buddhist schools, General Education Division, Group 1. Master's thesis in Education, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Narasak Warathammo (Thammasrijai). (2020). The development of ethical behavior in students from the perspective of Thich Nhat Hanh: A case study of Jittaree School under the patronage of Her Royal Highness Princess Srinagarindra, Mueang District, Lampang Province. Doctoral dissertation in Buddhist Studies, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Somdet Phra Maha Samana Chao Krom Phraya Vajiranavarorasa. (1977). Benja-sila Benjadharmma [The Five Precepts and Five Virtues]. Bangkok: Mahamakut Buddhist University, pp. 31–33.
- Termthanakarn, T. (2003). The influence of role models on imitation behavior and purchase intention for high and low involvement products among teenagers. Master's thesis in Communication Arts, Graduate School, Chulalongkorn University.